

Sıfırdan Dijitale Yönergelerine Giriş

(Introduction to the Zero to Digital Guidelines)

TRANSLATION
COMMONS

2022-2032 | INTERNATIONAL DECADE OF

Indigenous Languages

İçindekiler

Dilin Dijitalleştirilmesi	2
Sıfırdan Dijitale <i>Serisi</i>	3
Özetlenmiş <i>Sıfırdan Dijitale Serileri</i>	3
Bu belgenin orijinal İngilizce versiyonu ile çevirilerini ve Translation Commons tarafından yayımlanan diğer yönergeleri görmek için lütfen kaynak sayfamızı ziyaret edin.	3
Bu Yönergeleri Kimler Kullanmalı?	4
Translation Commons	4
UNESCO	4

Dünya genelinde yerli diller eşi görülmemiş bir krizle karşı karşıya. Her geçen nesille birlikte birçok dil yok oluyor, bu da paha biçilmez kültürel bilgi ve kimlik kaybına sebep oluyor. Bir dil sustuğunda, dünya o topluluğun efsanesine, ekolojik uygulamalarına, sözlü tarihine, sanatına, müziğine, şifalı bitki bilgisine, teknolojilerine, inançlarına, değerlerine ve yemek kültürüne dair - varsa - yalnızca soluk bir anıyı hatırlayabilir.

Modern dünyada Yerli toplulukların dışlanmasında giderek büyüyen bir etken, dijital sistemlerde kendi ana dillerini kullanamamalarıdır. Bu durum, onların eşsiz ihtiyaçlarını ve bakış açılarını gidermeye yönelik çabaları engelleyerek ciddi sonuçlar ortaya çıkarabilir. Örneğin, bu durum hayatlarını etkileyen politika ve ekonomileri şekillendiren kuruluşlara katılımı engellemektedir. Bu durum, bilgilerini insanlığı katkı sağlamak veya kendi görüşlerini tam^ı kesin ve gerektiğinde de güçlü bir şekilde kendi toplumu dışındaki insanlara ifade etmek için bir engeldir. Ayrıca, çevirmen olarak erişilebilen geniş bilgi kaynaklarına ve araçlara erişimi engellemektedir. Üyeleri arasında uzlaşmaya varmak, özellikle diaspora genelinde, sekteye uğrayabilir. Son olarak, izolasyon, dışarıdakilerin onların değerlerini ve kültürlerini yanlış yansıtmaya riskini artırmaktadır.

Dilin Dijitalleştirilmesi

Ana dillerini sayısallaştırma, Yerli bir topluluk için bu dışlanmaya karşı koymada yalnızca önemli ve etkili adımlardan biridir. Bu, onların kendi eşsiz dillerini korurken dünya sahnesinde daha eşit bir şekilde yer alabilmeleri için fırsat sunar. Bu, mobil ve masaüstü yazılımların kendi dillerini desteklemesini mümkün kılar. Ana dilini konuşanlar, dijitalleşme ile birlikte çevrimiçi iletişim kurabilirler, bilgi paylaşabilirler ve popüler yazılım ve araçları kullanabilirler.

Ayrıca, her topluluğun kendi dilinin dijitalleştirme sürecini başlatması ve yönetmesi de önemli. Bu, toplulukların dil verilerinin sahiplik ve idaresini sürdürmesine ve kültürel kötüye kullanımı sınırlandırmasına olanak tanır.

Dillerini dijitalleştirmek isteyen bir topluluk, şu konularda en iyi uygulamaları anlamalıdır:

- diline ait materyalleri toplamak, açıklamak ve saklamak;
- veri egemenliklerini korurken dil verilerini paylaşmak;
- dil ve teknoloji standartları kuruluşlarında yer alma;
- dillerinin dijital sistemlerde uygulanmasını sağlayarak iletişim, yayın ve ana dil uygulamalarını mümkün kılmak;
- dilbilgisi ve yazım kurallarını destekleyecek, ayrıca makine çevirisi, yapay zekâ vb. için ileri düzey doğal dil işleme araçları geliştirmek.

Sıfırdan Dijitale Serisi

Sıfırdan Dijitale serisi, Birleşmiş Milletler Yerli Dilleri Uluslararası On Yılı'nı (IDIL) desteklemek amacıyla Translation Commons tarafından geliştirilmiş ve devam etmekte olan bir projedir. Bu bilgi eksikliğini, Yerli dillerine ait verilerin toplanması ve düzenlenmesi ile dilin çevrimiçi ortama taşınmasına yönelik kapsamlı, aşamalı bir çerçeve sunarak gidermektedir.

Halihazırda yayımlanmış ve çeşitli dillerde erişilebilen yönergeler şunları içermektedir:

- *Sıfırdan Dijitale Yönergelerine Giriş*
- *Sıfırdan dijitale: Sizin Dilinize Getirilen Bir Rehber*
- *Dil Verisi Toplama Yönergeleri*
- *Terminoloji Yönergesi*
- *Bir Dilin Dijitalleştirilmesinin Faydaları*
- *Yazı Tipi Oluşturma Yönergeleri*

Özetlenmiş Sıfırdan Dijitale Serileri

Translation Commons, bu yönergelerin özetlenmiş versiyonlarını UNESCO kütüphanesinde paylaşılacak üzere hazırlamaktadır. Bugüne kadar aşağıdaki kısaltılmış sürümler yayımlanmıştır:

- *Sıfırdan Dijitale Yönergelerine Giriş* - bu belge
- *Dil Verisi Toplama Yönergeleri Kısaltılmış Versiyon*

Bu belgenin orijinal İngilizce versiyonu ile çevirilerini ve Translation Commons tarafından yayımlanan diğer yönergeleri görmek için lütfen [kaynak sayfamızı](#) ziyaret edin.

Bu Yönergeleri Kimler Kullanmalı?

Bu yönergeler, Yerli dillerin yeniden canlandırılması sürecinde yer alan çeşitli bireyler ve kuruluşlar için hazırlanmıştır:

- Yerli Dil savunucuları ve topluluklar
- Araştırmacılar ve akademisyenler
- Kamu kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşları
- Teknoloji geliştiricileri

Translation Commons

Translation Commons, dillerin dijitalleştirilmesini destekleyen, dil profesyonellerine mentörlük yapan ve dil endüstrileri için kurslar ve kaynaklar sağlayan kâr amacı gütmeyen gönüllü bir topluluktur. Ana programlarımızdan biri, dillerini dijitalleştirmek isteyen Yerli ve azınlık dil topluluklarına bir yol haritası sunan **Dil Dijitalleştirme Girişimi'dir**. Öğretici materyaller ve atölye çalışmaları sunuyor, araçlar ve uygulamalar oluşturuyor ve dil savunucularını sektör uzmanlarıyla bir araya getiriyoruz. Eşit dijital erişimi destekleyerek, ilgilenen dil topluluklarının küresel çevrimiçi etkinliklere katılmalarını ve bilgisayar uygulamalarının kendi ana dillerinde sunduğu avantajlardan yararlanmalarını sağlama misyonumuzu ilerletiyoruz.

UNESCO

UNESCO, 2003 tarihli 'Çokdilliliğin Teşviki ve Siber Alana Evrensel Erişim' Tavsiyesi'ni kabul etmesinden bu yana, dil sayısallaşması uygulamalarını aktif bir şekilde desteklemektedir. Bu, dijital ortamda çokdilli içerik ve sistemlerin geliştirilmesiyle uyum içindedir ve tüm kültürlerin, yerli kültürler de dahil olmak üzere, kendi dillerinde kendilerini ifade edebilmesini ve siber alana erişimini sağlamaktadır.

Ayrıca, Tavsiye, Üye Devletleri internet üzerinde yerel ve yerli içerik üretimi için kapasite geliştirmeyi teşvik etmeye ve desteklemeye çağırılmaktadır. Sonuç olarak, UNESCO, Yerli Dil Topluluklarının dijital güçlenmesini, Uluslararası Yerli Diller On Yılı (IDIL 2022-2032) çerçevesinde desteklemektedir.